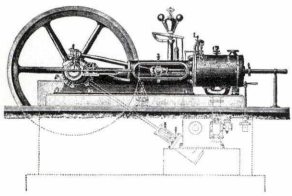
Teknikhistorisk utmärkelse till Sven Gunnar Jonsson

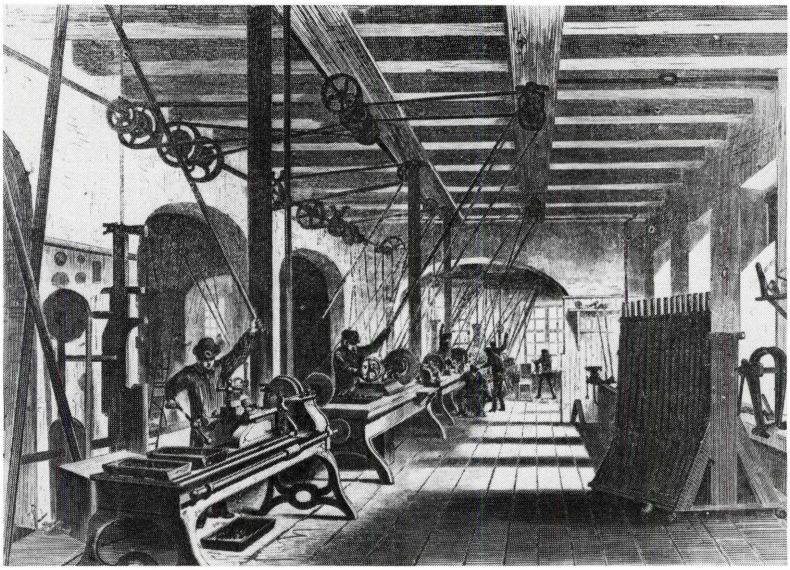

Tekniska museets förtjänstplakett i silver har tilldelats museitekniker Sven Gunnar Jonsson för framstående gärning vid Faktorimuseet i Eskilstuna. Med en bakgrund som anställd och egen företagare inom verkstadsindustrin i Eskilstuna började Jonsson arbeta för det blivande Faktorimuseet 1971. Det gällde att omskapa lokalerna efter det 1969 flytttade Carl Gustafs Stads Gevärsfaktori (gr 1813) till ett levande museum för stadens metallindustri över huvud taget.

För den maskinhall, som enligt planerna skulle inrättas i den tidigare hejarsmedjan, ledde Jonsson insamlingen och renoveringen av ångmaskiner och andra kraftmaskiner av olika system samt planerade och genomförde deras uppställning. Det var särskilt i fråga om de större maskinerna ett mycket stort och svårt arbete, eftersom dessa skulle kunna visas i drift för museets besökare. För ångmaskinernas

1. Sven Gunnar Jonsson i arbete vid en svarv i mekaniska verkstaden vid Faktorimuseet i Eskilstuna. Foto Jan-Erik Pettersson, TM.

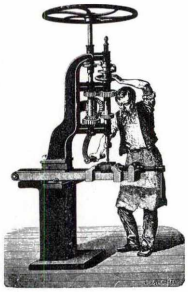

2. Remingtonverkstaden vid Carl Gustafs Stads Gevärsfaktori 1869. Teckning av Robert Haglund i Ny Illustrerad Tidning.

ursprung och funktion har Jonsson redogjort i Eskilstuna museers årsbok 1979–1980. Renoveringsarbetet omfattade även en ångspruta byggd 1896 och en elektrisk brandbil från 1902, båda nu i driftsdugligt skick.

Vidare har Jonsson, efter en idé av dåvarande museichef Göran M Silfverstolpe, byggt en rekonstruktion av en verkstad från 1860-talet inom Carl Gustafs Stads Gevärsfaktori för tillverkning av Remingtongevär. Maskinparken i Remingtonverkstaden är delvis inlånad från Tekniska museet, och kan visas i drift för besökare. Den autentiska miljön gör att denna museala verkstad kan räknas till de förnämsta i sitt slag i världen.

Allt detta stod klart när Faktorimuseet öppnades 1979, då Jonsson också formellt blev fast anställd vid museet. I de ursprungliga planerna ingick emellertid även en rekonstruktion av en mekanisk verkstad med pressavdelning vid ett medelstort företag på 1910-talet. Med i huvudsak denna gigantiska uppgift var Jonsson sysselsatt fram till verkstadens invigning i september 1986. Verkstaden består av ett 15-tal funktionsdugliga maskiner (trycksvarv, revolversvarv, bordhyvel, friktionsskruvpress, excenterpress m m) som alla drivs från en tidstypisk taktransmission. Hit hör även autentiska verktyg, arbetsbänkar och annan utrustning som Jonsson spårat upp, samlat in och installerat. Resultatet har blivit en intressant tidstrogen verkstad, som i olika avseenden kan jämföras med t ex Pythagoras verkstäder i Norrtälje, där arbetet vid äldre verktygsmaskiner kan demonstreras.

Sammantaget gör ångmaskinhallen, Remingtonverkstaden och den mekaniska verkstaden från 1910-talet Faktorimuseet till ett åtminstone för vårt land unikt teknikhistoriskt museum. Sven Gunnar Jonssons insatser har i detta uppbyggnadsarbete varit alldeles oumbärliga och det var naturligtvis med en viss oro för den fortsatta verksamheten han avgick med pension i mars 1990.

Jan-Erik Pettersson